

Fotoverslagje van de excursie op zaterdag 21 maart 2015

Vandaag hadden we een duidelijke doelsoort: de Kuifleeuwerik. Oorspronkelijk een broedvogel van (warmere) kale, rotsachtige vlaktes, begin 19^e eeuw in Nederland terecht gekomen en in de laatste decennia heel snel afgenomen en verdwenen. In de Haverleij zit al jaren een eenzaam mannetje. Vijf jaar geleden had hij een vrouwtje en heeft hij twee jongen gekregen.

Vanuit kuifleeuwerikperspectief gezien ziet de Haverleij, als je zo aan komt vliegen, er uit als een geschikte, kale en rotsachtige vlakte. Veel van de vogels die oorspronkelijk in rotsachtige gebieden broeden, interpreteren onze bouwsels als rotsen. De Haverleij heeft platte daken, lekker vlakke 'grond' dus. Dat zal waarschijnlijk voor hem aantrekkelijk zijn. Meer informatie:

http://www.vogelbescherming.nl/vogels_kijken/vogelgids/zoekresultaat/detailpagina/q/vogel/134/tab/Aantal.

Zit-ie daar?

foto Titia van Heusden

Nee, dat is een witte kwikstaart.

Maar hier was 't raak! Bonussoort Een!

De ALLERLAATSTE
Kuifleeuwerik in Nederland...

We zagen 'm niet alleen prachtig zitten, we hoorden 'm ook nog prachtig zingen. Een wat eentonige zang, die wel wat doet denken aan de Grote Lijster. En die hebben we ook nog prachtig in beeld gehad, dus op naar het Engelermeer.

Helaas liet het mooie weer ons daar een beetje in de steek, en hadden we af en toe ook wat regen. Maar we troffen meteen bij aankomst bonussoort nummer 2: de IJsvogel! Hij (of zij, dat konden we niet vaststellen) vloog eerst recht op ons aan, waardoor we de oranje voorkant mooi zagen, en maakte toen (van schrik?) een looping en vloog van ons af. Dan snap je waar dat 'IJs' vandaan komt: wat een prachtig blauw/groen weerschijnend verenkleed!

Man, geheel zwarte snavel © JW Hofstede

Vrouw, rode ondersnavel © Leon Walrave

IJsvogels hebben over het algemeen een vaste plek om te zitten in hun territorium. Dat is vaak een tak die boven het water hangt. Zo'n tak kun je herkennen aan de 'zilveren' plekkjes: de IJsvogel slaat namelijk de visjes die hij vangt bewusteloos tegen de tak en er blijven schubben achter.

Heeft de IJsvogel een visje met de kop naar achteren in de snavel? Dan eet hij 'm zelf op. Wijst de kop van het visje naar voren, dan is de vis voor z'n vrouwtje of voor de jongen.

Het Engelermeer is een mooi natuurgebied met bomen, struiken, droge en natte stukken, grasvelden en veel water. Veel verschillende vogels voelen zich daar thuis. Rond deze tijd zijn er nog niet zoveel vogels terug van hun winterverblijven. Eigenlijk hoorden we van de zomergasten alleen de Tjiftjaf volop zingen. En dan natuurlijk de standvogels, zoals Winterkoning, Roodborst, diverse soorten mezen en Staartmezen. Maar ga vooral ook eens in mei naar dit gebied, 's morgens vroeg of in de avond tegen de schemering. Het is namelijk een mooi gebied om Nachtegalen te horen.

Er waren ook nog een paar wintergasten, zo zagen we Koperwieken en Kramsvogels (Kramsvogels broeden overigens ook in Nederland). Beide behoren tot de lijsterachtigen, zoals ook de Zanglijster, de Grote lijster en de Merel. De verschillen tussen de vier (Merel weten we allemaal wel) op een rijtje:

Koperwiek, formaat spreeuw, duidelijke wenkbrauwstreep, rossige flanken en oksel
© otte zijlstra

Kramsvogel, formaat (kleine) merel, grijsig-bruin, lichte stuit, witte oksel © René van Rossum

Zanglijster, formaat spreeuw, beige 'warme' kleur, egale bovenkant, donker beige oksel © Renée de Kleijn en George Pieterse

Grote lijster, formaat (forse) merel, grijsig bruin, stuit lichter dan rug, witte oksel © Henk Lammers

Cetti's Zanger © Paul Cools

Helaas kwam de Cetti's Zanger niet in actie; hij vond het waarschijnlijk te koud. Maar met een beetje zon is het de moeite waard om nog eens op die plek te gaan luisteren, want hij zingt nu al wel.

Wel hoorden we een speenvarken dat hevig gemarteld leek te worden. Dat bleek de Waterral te zijn. En wat we hoorden was zijn opvatting van charme. Ach,

waterraldames zullen het wel op prijs stellen, anders waren ze er allang niet meer geweest.

De Waterral lijkt een klein beetje op het Waterhoen, maar is veel schuwer. Je hoort 'm meer dan dat je 'm ziet. Als er 's winters ijs ligt, maak je wel kans 'm tussen het riet te zien ergens. Een mooi beestje!

Waterral © J. Schwiebbe

Vlak voor de laatste bocht diende Bonussoort Drie zich aan: een groepje van minimaal vijf Goudvinken, waarvan zeker twee prachtig gekleurde mannen. Die lieten zich ook nog eens prachtig zien. Als je Goudvinken waarneemt, wees dan voorzichtig aan wie je dat vertelt: ze worden nog steeds gevangen in het wild en hun nesten worden uitgehaald, omdat er mensen zijn die ze graag in een kooitje hebben. Beter dus maar vaag over zijn.

Links de Goudvink vrouw (© Richard Ubels) en rechts de man (© Marcel Klootwijk). In de vlucht valt de witte stuit goed op. Een gedrongen vink; hij lijkt geen nek te hebben. De Engelsen noemen hem 'Bull finch'.

Al met al een fijne excursie, met dank aan Wiel voor zijn deskundige leiding. We kunnen hier nog eens fijn aan terugdenken, zoals aan deze plek... waar we die ene, laatste, enig overgebleven Kuifleeuwerik in Nederland zagen... Die gisteren nota bene ook nog een aanval van een Sperwer af wist te slaan. Dapper ding!

Huisinus in gierzwaluwneststeen; foto Titia van Heusden

Graag tot de volgende keer allemaal!